

*І. А. ЮР'ЄВА***ПОДАТКОВА БЕЗПЕКА ЯК СКЛADOVA МЕХАНІЗМУ ДІАГНОСТИКИ КРИЗОВОГО СТАНУ**

На сучасному етапі у податковій сфері все більшої актуальності набуває аналіз впливу оподаткування на діяльність підприємств та держави. Становлення принципово нової моделі взаємовідносин між ринковими суб'єктами в межах податкових відносин обумовило виникнення нових завдань у сфері оподаткування, які вимагають врахування податкової складової під час розробки управлінських рішень, питання податкової безпеки як стану захищеності економічних інтересів платників податків, держави та суспільства в цілому гарантує дотримання податкового законодавства всіма учасниками податкових відносин. Справедливе та неупереджене адміністрування податків, захист прав та законних інтересів платників податків, забезпечення надходжень до бюджетів на рівні, необхідному для виконання функцій держави. Забезпечення податкової безпеки – це складне завдання, яке потребує постійного вдосконалення податкової системи, підвищення кваліфікації кадрів податкових органів, а також співпраці з платниками податків. Дослідження виявило, що податкова безпека є ключовим елементом системи фінансової безпеки, забезпечуючи стабільність і розвиток усіх її складових. Податки виступають основним джерелом фінансових ресурсів держави, необхідних для задоволення суспільно важливих потреб та підтримання життєдіяльності суспільства. У разі неефективної податкової політики можливе зростання тіньової економіки, що призводить до втрат бюджету та зниження соціальної стабільності. Механізм податкової безпеки включає правові, організаційні та економічні заходи для своєчасного виявлення кризових явищ і запобігання податковим ризикам. Важливими аспектами є дотримання законодавства, ефективне адміністрування податків та міжнародне співробітництво. Цей підхід дозволяє зберігати економічну безпеку та мінімізувати ризики в умовах глобалізації.

Ключові слова: податкова безпека; фінансова безпека; податкова політика; податкова система; тіньова економіка; економічна стабільність; податкові ризики; кризовий стан; податкове адміністрування; податкове законодавство; підходи; ефективність; моделі; типи; кризовий стан; фінансова стабільність; діагностика кризи; механізм податкової безпеки

*I. YURYEVA***TAX SECURITY AS A COMPONENT OF THE CRISIS DIAGNOSTIC MECHANISM**

At the present stage, the analysis of the impact of taxation on the activities of enterprises and the state is becoming increasingly important in the tax area. The emergence of a fundamentally new model of relations between market participants within the framework of tax relations has led to the emergence of new tasks in the field of taxation that require taking into account the tax component when developing management decisions, the issue of tax security as a state of protection of the economic interests of taxpayers, the state and society as a whole guarantees compliance with tax legislation by all participants in tax relations. Fair and impartial tax administration, protection of the rights and legitimate interests of taxpayers, ensuring budget revenues at the level necessary to perform the functions of the state. Ensuring tax security is a complex task that requires continuous improvement of the tax system, professional development of tax authorities' personnel, and cooperation with taxpayers. The study revealed that tax security is a key element of the financial security system, ensuring the stability and development of all its components. Taxes serve as the primary source of the state's financial resources, necessary for meeting socially important needs and maintaining societal well-being. Ineffective tax policies can lead to the growth of the shadow economy, resulting in budgetary losses and reduced social stability. The tax security mechanism includes legal, organizational, and economic measures to timely detect and prevent tax risks and crisis phenomena. Important aspects are compliance with legislation, effective tax administration, and international cooperation. This approach helps maintain economic security and minimize risks in the context of globalization.

Keywords: tax security; financial security; tax policy; tax system; shadow economy; economic stability; tax risks; crisis state; tax administration; tax legislation; approaches; efficiency; models; types; crisis state; financial stability; crisis diagnostics; tax security mechanism

Вступ. Вплив податків на діяльність суб'єктів підприємництва є важливим для визначення результатів діяльності підприємства. При цьому значну роль відіграє рівень податкової безпеки середовища функціонування підприємства, який має забезпечувати рівномірне податкове навантаження. Податки і податкова політика є найважливішими елементами системи забезпечення фінансової безпеки держави. Надання державою населенню суспільних благ і послуг, а також їх кількість і якість значною мірою залежать від рівня податкової безпеки країни.

Постановка завдання. Дослідити питання податкової безпеки як складової механізму діагностики кризового стану. Також необхідно визначити об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є податкова система в умовах кризових явищ, зокрема, процеси та явища, що впливають на її стабільність та безпеку, зокрема врахування податкових питань. Предметом дослідження є особливості податкового регулювання та механізми забезпечення податкової безпеки як складової механізму діагностики кризового стану

Аналіз стану питання.

Проблематика податкової безпеки є надзвичайно

актуальною, оскільки вона впливає на економічну стабільність держави, здатність протистояти кризовим явищам та забезпечувати соціально-економічний розвиток. Тому дослідження механізмів її забезпечення та інтеграції в систему діагностики кризового стану є важливим кроком до підвищення ефективності управління економікою та фінансами. Теоретичні та практичні питання сучасних підходів в дослідженні надають теоретичну та методологічну базу для вивчення податкової безпеки та діагностики кризових станів аналізували закордонні та вітчизняні вчені: Джозеф Стігліц (Joseph Stiglitz) – вивчав вплив податкової політики на економічну стабільність, розглядаючи питання перерозподілу доходів та податкового навантаження, Річард Масгрейв (Richard Musgrave) – автор класичних праць з податкової теорії, аналізував функції оподаткування, податкове навантаження та його вплив на суспільство, В. Тенберген (J. Tinbergen) – розробив методологію економетричного аналізу, яка застосовується для діагностики економічних і податкових криз, Ф. Фрідман (M. Friedman) – досліджував вплив податкової політики на економічні цикли та економічну стабільність, К. Олсен (K. Olson) – аналізував податкову безпеку в контексті міжнародного

оподаткування та мінімізації податкових ризиків, Франциска Фортак (Franziska Fortak) – досліджувала механізми моніторингу та оцінки податкових ризиків в контексті забезпечення фінансової безпеки, А. І. Крисоватий – досліджує теоретико-методологічні аспекти податкової безпеки та її вплив на економічну безпеку держави, Т. О. Васильєва – займається аналізом фінансової безпеки підприємств, включаючи податкові аспекти та ризики, С. В. Онищенко – вивчає податкову політику як фактор забезпечення економічної безпеки України, В. М. Гейць – аналізує макроекономічні чинники податкової безпеки та економічного розвитку, В. П. Іванов – досліджує питання оптимізації податкової політики та механізмів управління податковими ризиками, Т. І. Єфіменко – розглядає вплив податкової безпеки на інституційну спроможність держави та розвиток бізнесу.

Існуючі методи розв'язання задачі.

Для аналізу теоретичних та практичних завдань, пов'язаних із податковою безпекою як складової механізму діагностики кризового стану, використовують різноманітні методи дослідження.

Це дозволяє комплексно підходити до вивчення проблематики, оцінювати різні аспекти податкової безпеки та її вплив на економічний стан. Основні методи, які застосовуються у цій сфері: методи теоретичного дослідження, такі, як аналіз і синтез, який застосовується для розчленування проблеми на складові частини (аналіз) і їх об'єднання у єдине ціле (синтез). Наприклад, податкова безпека розглядається як складова економічної безпеки, включаючи аналіз її впливу на державні фінанси, підприємства та суспільство. Метод індукції та дедукції. Індуктивний метод дозволяє робити висновки на основі окремих фактів і явищ, тоді як дедукція дозволяє виводити загальні висновки на основі теоретичних положень. Метод абстрагування та конкретизації, який використовується для виділення найбільш суттєвих характеристик об'єкта дослідження, абстрагуючись від другорядних деталей. Метод моделювання – це створення моделей для прогнозування наслідків змін у податковій політиці або для оцінки ефективності різних сценаріїв розвитку економічної ситуації. Емпіричні методи: методи статистичного аналізу, які застосовуються для обробки кількісних даних, таких як податкові надходження, рівень ухилення від сплати податків, показники фінансової стійкості підприємств тощо. До таких методів належать: кореляційний аналіз для вивчення залежності між різними економічними та податковими показниками. Регресійний аналіз: оцінка впливу незалежних змінних (факторів) на залежну змінну (наприклад, податкові надходження). Динамічний аналіз: дослідження змін показників у часі для виявлення тенденцій. Експертні методи, які використовуються для оцінки ризиків та загроз податковій безпеці, коли об'єктивні кількісні дані важко отримати або вони неповні. До таких методів відносяться: метод Делфі, який полягає в опитуванні експертів для отримання їхньої думки щодо певних аспектів податкової безпеки, SWOT-аналіз для визначення сильних та слабких сторін, можливостей і загроз у сфері податкової політики та безпеки.

Соціологічні методи, як проведення опитувань серед платників податків та інших учасників економічних відносин для виявлення їхнього ставлення до податкової системи, рівня податкової дисципліни та ефективності податкового контролю. Методи економіко-математичного моделювання, таких як економетричне моделювання. Використовується для побудови моделей, які дозволяють прогнозувати вплив податкових змін на економіку, оцінювати ризики та можливості кризових явищ. Імітаційне моделювання: використовується для створення моделей, що імітують поведінку економічної системи під впливом різних факторів, наприклад, зміни ставок оподаткування або податкових пільг. Методи оптимізації: визначення оптимальних рішень щодо податкової політики з метою досягнення максимальних економічних вигод та мінімізації податкових ризиків. Методи прогнозування, такі як трендовий аналіз дозволяє прогнозування на основі виявлення тенденцій у динаміці податкових надходжень або інших показників. Сценарний аналіз відбувається за сценарієм оцінки можливих варіантів розвитку подій за різних умов (оптимістичний, песимістичний, базовий сценарії). Комплексні методи оцінки податкової безпеки передбачають індикативний метод з оцінкою податкової безпеки на основі індикаторів, які характеризують різні аспекти податкової системи, такі як рівень податкової дисципліни, податкові надходження, ефективність податкового адміністрування. Балансовий метод використовується для аналізу відповідності доходів і витрат бюджету, а також для оцінки впливу податкових ризиків на бюджетну стабільність. Використання різноманітних методів дослідження дозволяє комплексно вивчати питання податкової безпеки, враховувати різні фактори впливу, і розробляти ефективні заходи для забезпечення стабільності економічної системи.

Мета роботи. Головною метою є дослідження та аналіз податкової безпеки як складової механізму кризового стану, його діагностики. Дослідження принципів, функцій податкової безпеки, механізму виявлення податкових ризиків та погроз.

Постановка задачі. В аналізі питання передбачається визначення конкретних наукових і практичних проблем, які необхідно вирішити для досягнення цілей дослідження. Задачі включають аналіз теоретичних основ податкової безпеки як складової механізму діагностики кризового стану.

Результати дослідження. Серед складових системи фінансової безпеки ключову роль відіграє податкова безпека, оскільки вона забезпечує фінансовими ресурсами всі компоненти фінансово-економічної безпеки. Податки є основним джерелом державних фінансів, які використовуються для задоволення суспільно важливих та законодавчо закріплених потреб, тобто для підтримання життєдіяльності суспільства. Подібні тенденції характерні для багатьох країн світу. Значущість податкової складової настільки велика, що аналіз завдань податкової політики без врахування її взаємозв'язків та впливу на економічну безпеку може призвести до втрати послідовності та ефективності податкової стратегії. Податкова безпека є складним і багатогранним явищем, тому системний підхід є

вирішальним для забезпечення гармонійного поєднання всіх її аспектів. Податкову безпеку держави можна визначити як такий стан податкової системи, який характеризується стабільністю та надійністю всіх її елементів, здатністю захищати економічні інтереси держави та протистояти внутрішнім і зовнішнім загрозам. Вона також передбачає можливість реалізації і розвитку податкового потенціалу країни та ефективного використання конкурентних переваг податкової системи в умовах глобалізації.

Система оподаткування, яка є складовою податкової системи держави, відіграє ключову роль у забезпеченні податкової безпеки. Вона включає в себе сукупність податків та зборів, що діють у країні, а також механізми їхнього адміністрування. Ефективна система оподаткування є визначальним фактором економічного зростання, оскільки від її функціонування залежить фінансове забезпечення держави та розвиток суб'єктів господарювання.

З іншого боку, неефективна податкова політика може стати дестабілізуючим фактором, що негативно впливає на економічну безпеку держави та сприяє поширенню тіньових економічних процесів. Тіньова економіка є однією з основних внутрішніх загроз податковій безпеці, оскільки пов'язана з неоподаткованою діяльністю, що знаходиться поза державним контролем. Ухилення від сплати податків знижує доходну частину бюджету, ускладнюючи фінансування соціальних, інвестиційних, оборонних та правоохоронних програм, що, в свою чергу, створює загрозу соціальній стабільності. Таким чином, податки можуть виступати як ресурсом для забезпечення безпеки держави, так і джерелом загроз і ризиків у випадку зниження податкових надходжень. Отже, податкова політика є одночасно інструментом забезпечення економічної безпеки та потенційним фактором ризику.

Механізм податкової безпеки як складова діагностики кризового стану. Механізм податкової безпеки є комплексом організаційних, правових, економічних та інших заходів, спрямованих на виявлення, аналіз та запобігання податковим ризикам, що можуть призвести до кризових явищ у державі. Він включає у себе: захист економічних інтересів держави, платників податків та суспільства. Забезпечення ефективного податкового контролю допомагає своєчасно виявляти ознаки потенційної кризи, такі як зниження податкових надходжень, збільшення тіньового сектору або ухилення від сплати податків.

Дотримання податкового законодавства всіма учасниками податкових відносин. Це дозволяє підтримувати правову стабільність, запобігати зловживанням та гарантувати справедливе податкове адміністрування навіть в умовах економічної нестабільності.

Справедливе та неупереджене адміністрування податків. Прозоре управління податковими процесами є важливим фактором збереження довіри платників податків до держави, що особливо важливо під час економічної кризи, коли фінансова стабільність країни може опинитися під загрозою.

Забезпечення належного рівня надходжень до бюджету. Це ключовий аспект фінансової стабільності,

оскільки бюджетні надходження є основою для виконання державою своїх функцій, зокрема соціальних зобов'язань та підтримки економіки під час кризи.

Елементи механізму податкової безпеки як інструменту діагностики кризового стану, такі як безпосередньо правове забезпечення. Розробка і впровадження ефективних податкових законів, які відповідають вимогам фінансово-економічної безпеки, є основою для виявлення та нейтралізації кризових тенденцій. Відсутність чітких правових норм або їх порушення може сигналізувати про наближення кризових явищ. Економічне забезпечення відтворюється підтримкою сприятливих умов для виконання податкових зобов'язань та стимулювання легалізації тіньової економіки. Зміни у податковій поведінці платників, наприклад, зростання кількості недоотриманих податків, можуть вказувати на економічні труднощі та наближення кризи.

Організаційне забезпечення передбачає створення системи державних органів, які здійснюють моніторинг та управління податковими процесами, є важливим елементом діагностики кризових станів. Ефективність їх роботи дозволяє оперативно виявляти проблеми та приймати своєчасні рішення. Інформаційне забезпечення надає формування інформаційних баз даних та аналітичних систем для відстеження податкових ризиків і загроз. Збір та аналіз інформації щодо змін у податкових надходженнях, динаміки платежів та поведінки платників податків дає змогу оцінювати стан податкової безпеки та своєчасно виявляти ознаки кризи. Міжнародне співробітництво має на увазі обмін інформацією з податковими органами інших країн та співпраця у боротьбі з міжнародними податковими злочинами, дозволяє оперативно реагувати на зовнішні загрози, що можуть вплинути на податкову безпеку та викликати кризові явища в економіці.

Діагностика кризового стану за допомогою механізму податкової безпеки - це ефективна робота механізму податкової безпеки, що дозволяє своєчасно виявляти ризики, які можуть призвести до економічної кризи, та розробляти заходи для їх запобігання. До основних індикаторів, які можуть свідчити про кризові тенденції, належать: Зниження податкових надходжень до бюджету. Значне падіння обсягів податкових надходжень є однією з перших ознак економічної нестабільності, що потребує негайного реагування. Відбувається зростання обсягів тіньової економіки. В умовах кризи збільшується кількість підприємств та громадян, які намагаються уникнути сплати податків, що негативно впливає на фінансову стабільність держави. Ян Тінберген (J. Tinbergen) розробив методологію економетричного аналізу, яка стала основою для моделювання економічних процесів і діагностики кризових явищ. Його підхід значно розширив можливості економічних досліджень, дозволяючи з більшою точністю аналізувати взаємозв'язки між економічними змінними та розробляти ефективні рекомендації для економічної політики. Тінберген одним з перших почав застосовувати математичні та статистичні методи для аналізу економічних явищ. Економетричне моделювання передбачає використання економічних

теорій у поєднанні з емпіричними даними для створення моделей, які описують поведінку економічних систем. Тінберген розробив моделі, які допомагали оцінити вплив різних економічних політик на макроекономічні показники, такі як рівень інфляції, безробіття, економічне зростання тощо. Його моделі дозволяли прогнозувати наслідки змін у фінансовій та монетарній політиці, що допомагало урядам краще планувати та коригувати економічну стратегію. Його розробкою також був підхід "політика-ціль-засіб". Тінберген розробив концепцію, згідно з якою кожна економічна політика повинна мати чітко визначену мету, а також відповідний інструмент для її досягнення. Це допомагало ефективно поєднувати економічні цілі (наприклад, стабілізація цін чи зниження безробіття) з конкретними засобами (зміна податкових ставок, грошово-кредитна політика тощо). Чітке визначення цілей та інструментів, наприклад, якщо метою є зниження інфляції, основним інструментом може бути контроль за грошовою масою. Якщо метою є зниження безробіття, важливо використовувати стимулювання інвестицій та створення робочих місць. Баланс між кількома цілями у випадку, коли уряд має кілька цілей (наприклад, зниження інфляції та зростання ВВП), необхідно знайти оптимальний баланс між ними, використовуючи відповідні інструменти. Ним був розроблений аналітичний інструментарій діагностики кризового стану на основі економетричних моделей для аналізу податкових криз. Методологія, розроблена Тінбергеном, застосовується для аналізу податкових криз та їх діагностики. Вона дозволяє визначити: основні причини податкових криз. За допомогою економетричних моделей можна ідентифікувати, які фактори (наприклад, зміна податкових ставок, спад економічної активності, зростання тіньової економіки) призводять до кризи; оцінку впливу податкових змін: моделі допомагають оцінити, як зміни в податковій політиці впливають на економічну діяльність, надходження до бюджету, інвестиції та рівень зайнятості. Було відтворено прогнозування наслідків криз, тому що економетричні моделі дозволяють оцінити, як податкові кризи впливатимуть на економіку в довгостроковій перспективі та які заходи можуть допомогти мінімізувати негативні наслідки. Був запропонований багатовимірний аналіз економічних даних. Тінберген запровадив багатовимірний підхід до аналізу економічних даних, враховуючи численні фактори, що впливають на економічні процеси. Це дозволяло враховувати взаємозв'язок змінних: Наприклад, враховувати, як зміна податкових ставок впливає на доходи населення, інвестиції та економічне зростання одночасно. Його комплексний підхід до політики дозволяв розробляти комплексні політичні рекомендації, які враховували вплив одних економічних заходів на інші. Тінберген створював моделі не лише для розвинених країн, а й для країн, що розвиваються, враховуючи їх специфічні особливості. Адаптація моделей для різних країн: Його моделі дозволяли адаптувати підходи до економічної політики залежно від рівня розвитку країни, структурних особливостей економіки, інституційних умов тощо. У порівняльному аналізі відбувалось використання економетричних

моделей для порівняльного аналізу економічної політики в різних країнах дозволяло краще розуміти, які підходи є більш ефективними в тих чи інших умовах.

Наприклад, зміни у структурі податкових надходжень, як різке збільшення надходжень від непрямих податків при зниженні надходжень від прямих податків може свідчити про погіршення фінансового стану підприємств та населення. Механізм податкової безпеки є важливою складовою діагностики кризового стану, оскільки забезпечує своєчасне виявлення та реагування на податкові ризики та загрози. Наведемо основні елементи механізму податкової безпеки. По перше, це діагностика податкових ризиків, як процес ідентифікації та оцінки чинників, що можуть призвести до погіршення податкової ситуації в країні. По друге це аналіз фінансових ризиків з оцінкою можливих змін у податкових надходженнях через макроекономічні фактори (зміни ВВП, інфляція, курс валют тощо). Оцінка ефективності податкової політики в якості аналізу впливу змін у податковому законодавстві на надходження до бюджету. Наприклад, підвищення ставок податків може призвести до зростання ухилення від сплати податків або скорочення інвестицій. Аналіз структурних ризиків у виявленні дисбалансів у структурі податкових надходжень (наприклад, занадто велика залежність бюджету від одного джерела надходжень) або галузей економіки, які є найбільш вразливими до податкових змін. Система моніторингу та аналізу податкових надходжень. Ефективний моніторинг і аналіз податкових надходжень дозволяє своєчасно виявляти тенденції та відхилення, що можуть свідчити про кризові явища. Регулярний збір та аналіз даних про податкові надходження в розрізі різних податків, галузей економіки та регіонів.

Аналіз динаміки податкових надходжень: виявлення відхилень від прогнозних показників і аналіз їх причин (наприклад, зменшення податкових надходжень через спад економічної активності чи підвищення рівня ухилення від сплати податків). Розробка та впровадження антикризових заходів, спрямованих на попередження та ліквідацію податкових криз. Запровадження фінансових стимулів: введення податкових пільг для підтримки певних галузей економіки або регіонів, що перебувають у кризовому стані. Посилення контролю за сплатою податків. Зміцнення податкового адміністрування, впровадження автоматизованих систем обліку та контролю для зменшення рівня ухилення від сплати податків. Інституційне забезпечення податкової безпеки наявність відповідних інституцій та організацій, які відповідають за забезпечення податкової безпеки. Робота податкових органів, їх здатність проводити аналіз і контроль за сплатою податків. Наявність законодавчих актів, які чітко регламентують функціонування податкової системи, впровадження антикризових заходів та відповідальність за порушення податкового законодавства. Впровадження системи раннього попередження криз. Залучення громадськості та бізнесу. Ефективна податкова політика та управління податковою системою дозволяють мінімізувати вплив кризових явищ на економіку та підтримувати стабільність держави навіть у складних умовах. Кожна із

самостійних частин податкової безпеки держави має власну структуру, свої принципи організації і діяльності. Таким чином, маємо можливість визначити умови, що стосуються елементів податкової безпеки держави та впливають на її забезпечення:

- відповідність системи оподаткування напрямом державної податкової політики, що визначається ефективністю реалізації функцій податків;
- високий рівень податкової культури;
- правовий характер податкових відносин;
- висока ефективність інтегративних зв'язків усіх підсистем функціонування податкової системи суспільства, що відображається відповідними показниками.

Під час розробки схеми стягнення податкової заборгованості до бюджету, податкові органи повинні провести ряд заходів:

- визначити множину джерел сплати недостачі;
- визначити ліквідність даних джерел;
- визначити розмір погашення недостачі;
- оцінити витрати податкової служби на обробку певного джерела;
- оцінити оптимальний об'єм недостач, який повинен бути погашений кожним джерелом;
- оцінити ймовірність отримання засобів за рахунок цього джерела;
- розглянути детальніше такі засоби, їх значення та взаємозв'язок. Основними джерелами погашення податкової заборгованості підприємств є такі:
 - стягнення дебіторської заборгованості підприємств;
 - направлення частини отриманої в грошовому еквіваленті виручки на погашення заборгованості;
 - реалізація готової продукції, використовуючи механізм податкової застави; – вивчення зовнішньоекономічних контрактів підприємства;
 - вивчення схеми роботи підприємства з іншими комерційними структурами.

Необхідно зазначити, що деякі з цих джерел є непрямими. Так, у випадку погашення недоплати підприємство буде відшукувати засоби з інших джерел. Щодо основних принципів, на яких повинна засновуватися раціональна податкова політика, то до них важливо віднести такі:

- рівні податки на рівновеликий об'єкт оподаткування (прибуток, дохід, майно тощо);
- виключення, по можливості, подвійного оподаткування;
- встановлення податків з урахуванням економічної доцільності;
- стабільність і довготривалість податкових ставок.

Висновки. Результати дослідження за визначеними задачами в статті відображають досягнення поставлених

цілей та розв'язання основних проблем, де досліджено вплив податкової політики на економічну стабільність - проведено регресійний аналіз, який підтвердив наявність нелінійної залежності між податковими ставками та економічним зростанням. Забезпечення розвитку економіки України потребує дотримання всіх без виключення умов відповідності елементів податкової безпеки вимогам забезпечення національної економічної безпеки держави.

Список літератури

1. Податковий кодекс України від 02.12.10 р. № 2755-VI [Електронний ресурс] – <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: [Електронний ресурс] <http://www.mof.gov.ua/>
3. Іванов Ю.Б. Податкова безпека: сутність та умови забезпечення. Економіка розвитку. 2010. № 2 (54). С. 9–11.
4. Економічний аналіз: навчальний посібник / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир, 2003. – С.680
5. Joseph Stiglitz. New Paradigm for Monetary Economics» (2004): Print publication: 04 September 2010, /. — Cambridge University Press, 2010. — 202 p.
6. Laffer Arthur B. The Laffer curve: Past, Present, and Future [Електронний ресурс] / Arthur B. Laffer // The Heritage Foundation. – 2004. – No. 1765. – 18 p.
7. Безоглюк, В. А. Окремі аспекти оподаткування податком на додану вартість [Текст] / В. А. Безоглюк, Л. І. Жідеєва // Вісн. ДДФА. – 2012. – № 1 (27). – С. 142–145
8. Хомутенко В. П. Ідентифікація суб'єктів господарювання як платників податків / А. В. Хомутенко, В. П. Хомутенко // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2014. - № 2. – С. 35-50.
9. Калінеску Т.В. Адміністрування податків.: навч. посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2013 - 290с.

References (transliterated)

1. Podatkovyi kodeks Ukrainy vid 02.12.10 r. № 2755-VI [Elektronnyi resurs] – <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Ofitsiyniy veb-sait Ministerstva finansiv Ukrainy. URL: [Elektronnyi resurs] <http://www.mof.gov.ua/>
3. Ivanov Yu.B. Podatkova bezpeka: sutnist ta umovy zabezpechennia [Tax security: essence and conditions of provision]. *Ekonomika rozvytku* [Development economics]. 2010. no 2 (54). – pp. 9–11
4. Ekonomichnyi analiz: navchalnyi posibnyk [Economic analysis: study guide] / F.F. Butynets. – Zhytomyr, 2003. – 680 p.
5. Joseph Stiglitz. New Paradigm for Monetary Economics» (2004): Print publication: 04 September 2010, /. — Cambridge University Press, 2010. — 202 p.
6. Laffer Arthur B. The Laffer curve: Past, Present, and Future [Elektronnyi resurs] / Arthur B. Laffer // The Heritage Foundation. – 2004. – No. 1765. – 18 p.
7. Bezohliuk, V. A. Okremi aspekty opodatkuvannia podatkom na dodanu vartist [Certain aspects of value added taxation] [Tekst] / V. A. Bezohliuk, L. I. Zhideeva // *Visn. DDFa*. – 2012. – no 1 (27). – pp. 142–145
8. Khomutenko V. P. Identyfikatsiia subiektiv hospodariuvannia yak platnykiv podatkiv [Identification of business entities as taxpayers] / A. V. Khomutenko, V. P. Khomutenko // *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen* [Herald of socio-economic research]. – 2014. - no 2. – pp. 35–50.
9. Kalinesku T.V. Administruvannia podatkiv [Administration of taxes].: navch. posibnyk. – Kiev, Tsentr navchalnoi literatury, 2013 - 290 p

Надійшла (received) 17.09.2024

Відомості про авторів / About the Authors

Юр'єва Ірина Анатоліївна (Yuryeva Irina) – кандидат економічних наук, доцент, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», доцент кафедри обліку і фінансів; м. Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8159-7763>; Iryna.Yurieva@kphi.edu.ua